

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

24. mai 2011*

Kohtuasjas C-83/09 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 23. veebruaril 2009 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: K. Gross ja V. Kreuzsitz, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

teised menetlusosalised:

Kronoply GmbH & Co. KG, asukoht Heiligengrabe (Saksamaa),

Kronotex GmbH & Co. KG, asukoht Heiligengrabe (Saksamaa),

* Kohtumenetluse keel: saksa.

esindajad: *Rechtsanwalt* R. Nierer ja *Rechtsanwalt* L. Gordalla,

hagejad esimeses astmes,

Zellstoff Stendal GmbH, asukoht Arneburg (Saksamaa), esindajad: *Rechtsanwalt* T. Müller-Ibold ja *Rechtsanwalt* K. Karl,

Saksamaa Liitvabariik,

Land Sachsen-Anhalt,

menetlusse astujad esimeses astmes,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed A. Tizzano, N. Cunha Rodriguez, K. Lenaerts ja J.-C. Bonichot, kohtunikud A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, U. Lohmus, E. Levits (ettekandja), A. Ó Caoimh, M. Safjan ja M. Berger,

kohtujurist: N. Jääskinen,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 25. novembri 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 10. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-388/02: Kronoply ja Kronotex vs. komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), milles tunnistati vastuvõetavaks tühistamishagi, mille esitasid Kronoply GmbH & Co. KG ja Kronotex GmbH & Co. KG (edaspidi koos „Kronoply ja Kronotex”) komisjoni 19. juuni 2002. aasta otsuse K(2002) 2018 (lõplik) peale jätta esitamata vastuväited riigiabi suhtes, mida Saksamaa ametivõimud andsid Zellstoff Stendal GmbH-le (edaspidi „vaidlusalune otsus”).

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 – millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339) – põhjendusest 2 tuleneb, et määruse eesmärk on kodifitseerida ja tugevdada komisjoni poolt vastavalt Euroopa Liidu Kohtu pretse-dendiõigusele välja arendatud ja kujundatud EÜ artikli 88 kohaldamise püsivat tava.

- 3 Määruse artikkel 1 sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

h) *huvitatud pool* – mis tahes liikmesriik, isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kel-le huve võib abi andmine mõjutada, eriti abi saaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud.”

- 4 Määruse artikli 4 „Teatise esialgne uurimine ja komisjoni otsused” lõiked 2–4 sätestavad:

„2. Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et meede, millest teatati, ei kujuta endast abi, siis võtab ta selle kohta vastu otsuse.

3. Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi, kuivõrd see jääb EÜ artikli 87 lõike 1 reguleerimisalasse, otsustab ta, et nimetatud meede sobib ühisturuga kokku (edaspidi „vastuväidete esitamata jätmise otsus”). Otsuses tuleb täpsustada, millist asutamislepingu erandit on kohaldatud.

4. Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, otsustab ta algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse (edaspidi „ametliku uurimismenetluse algatamise otsus”).

5. Määruse nr 659/1999 artikli 6 lõige 1 sätestab:

„Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta. Otsuses kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada.”

6. Asjaolude asetleidmise ajal kehtinud mitut valdkonda hõlmavas raamprogrammis regionaalabi andmiseks ulatuslikele investeerimisprojektidele (EÜT 1998, C 107, lk 7; edaspidi „mitut valdkonda hõlmav 1998. aasta raamprogramm”) sätestatakse normid nimetatud programmi kohaldamisalasse kuuluva abi hindamiseks EÜ artikli 87 lõike 3 alusel.

- 7 Mitut valdkonda hõlmava 1998. aasta raamprogrammi kohaselt määrab komisjon nende projektide puhul, millest tuleb määruse nr 659/1999 artikli 2 kohaselt teatada, igal üksikjuhtumil kindlaks abi lubatud maksimaalse osatähtsuse.

Vaidluse taust

- 8 Saksamaa ametivõimud teatasid komisjonile 9. aprillil 2002 kavast anda riigiabi Zellstoff Stendhal GmbH-le (edaspidi „ZSG”).
- 9 Kavandatud abi, mis koosnes tagastamatust laenust, investeerimistoetusest ja tagatisest 80% ulatuses laenust – mis komisjoni sõnul moodustas 250,899 miljoni euro suuruse summa –, oli mõeldud kõrgekvaliteedilise tselluloosi tootmise tehase ehitamiseks ning puiduvarumis- ja logistikaettevõtja loomiseks Saksi-Anhaldi liidumaale Arneburgi (Saksamaa).
- 10 Saksa õiguse alusel asutatud äriühingud Kronoply ja Kronotex valmistavad kiudplaate (MDF, HDF või LDF) ja orienteeritud kihtidega plaate oma Brandenburgi liidumaal Heiligengraves asuvates tehastes. Sarnaselt ZSG-le on nende tegevuse jaoks vajalik põhitooraine puit.
- 11 Vaidlusaluse otsusega otsustas komisjon pärast esialgse uurimise lõppu jätta esitamata vastuväited kavandatud abi suhtes selles sektoris ülevõimsuse puudumise ning loodud otseste ja kaudsete töökohtade tõttu. Nii leidis komisjon EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust algatamata, et kavandatud abi on siseturuga kokkusobiv.

Menetlus esimeses astmes ja vaidlustatud kohtuotsus

- 12 Kronoply ja Kronotex esitasid Üldkohtu kantseleisse 23. detsembril 2002 saabunud hagiavaldusega vaidlusaluse otsuse peale tühistamishagi, tuginedes kolmele väitele.
- 13 Esiteks leidsid Kronoply ja Kronotex, et kuna komisjon tunnistas ZSG-le abi andmise projekti siseturuga kokkusobivaks, tegi komisjon asjaolude hindamisel ilmse vea.
- 14 Teiseks, kuna komisjon ei algatanud ametlikku uurimismenetlust, siis eiras komisjon EÜ artikli 88 lõikest 2 tulenevaid Kronoply ja Kronotexi menetluslikke tagatisi.
- 15 Kolmandaks rikkus komisjon eelkõige EÜ artikli 87 lõiget 1 ja lõike 3 punkti c ning piirkondliku abi juhendit ja mitut valdkonda hõlmavat 1998. aasta raamprogrammi.
- 16 Komisjon tõstatas Üldkohtu kantseleisse 25. veebruaril 2003 saabunud eraldi dokumendiga kaks vastuvõetamatuse vastuväidet, millest üks käsitles seda, et hagejatel esimeses astmes ei olnud õigust hagi esitada. Institutsiooni arvates ei saanud Kronoplyd ja Kronotexi käsitada abisaajaga konkureerivate ettevõtjatena ja seetõttu ei saanud nad tugineda „huvitatud poole” staatusele määruse nr 659/1999 tähenduses. Seetõttu ei oleks nad saanud vaidlusalust otsust vaidlustada.
- 17 Üldkohus otsustas 14. juuni 2005. aasta määrusega liita vastuvõetamatuse vastuväited põhikohtuasjaga.

- 18 Kronoply ja Kronotexi õiguse osas hagi esitada meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55, et EÜ artikli 230 neljanda lõigu kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esitada hagi teisele isikule adresseeritud otsuse peale ainult siis, kui otsus teda otseselt ja isikulikult puudutab. Samuti tõi ta välja 15. juuli 1963. aasta otsusest kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon (EKL 1963, lk 197) tuleneva väljakujunenud kohtupraktika, mille kohaselt teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, saavad väita, et see puudutab neid isiklikult ainult siis, kui see mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga.
- 19 Pärast seda, kui Üldkohus oli vaidlustatud kohtuotsuse punktides 57–59 esile toonud selle, et vahet tehakse riigiabi uurimise esialgse etapi ja EÜ artikli 88 lõigete 2 ja 3 tähenduses ametliku uurimismenetluse vahel, mis iseloomustab komisjonipoolset riigiabi siseturuga kokkusobivuse kontrollimist, tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 60 ja 61 meelde kohtupraktikat, mille kohaselt tuleb hagi, millega taotletakse, et tühistataks komisjoni otsus jätta ametlik uurimismenetlus algatamata, ja mille on esitanud EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses asjassepuutuv isik, tunnistada vastuvõetavaks, kui nimetatud isik on esitanud hagi selleks, et kaitsta menetluslikke tagatise, mis tal selle õigusnormi kohaselt on (vt selle kohta 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-198/91: Cook vs. komisjon, EKL 1993, lk I-2487, punkt 23, ning 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra vs. komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 17). Sellega seoses täpsustas Üldkohus, et „asjassepuutuv isik” on iga isik, ettevõtja või ühendus, kelle huve abi andmine võib mõjutada.
- 20 Rõhutanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62, et vastavalt kohtupraktikale saab huvitatud poole staatus siiski anda õiguse esitada ainult hagi, milles piirduakse menetluslike õiguste kaitsega, kuna selleks, et hagejal oleks õigus esitada hagi otsuse põhjendatuse vaidlustamiseks, peavad olema täidetud eespool viidatud kohtuotsuses Plaumann vs. komisjon sätestatud tingimused, tuvastas Üldkohus vaidlustatud

kohtuotsuse punktis 63, et Kronoply ja Kronotex vaidlustavad oma väidetega käesoleval juhul nii komisjoni keeldumise ametliku uurimismenetluse algatamisest kui ka vaidlusaluse otsuse põhjendatuse.

- 21 Selle põhjal asus Üldkohus analüüsima Kronoply ja Kronotexi õigust hagi esitada vastavalt nende esitatud väidetele.

- 22 Mis puudutab Kronoply ja Kronotexi õigust vaidlustada vaidlusaluse otsuse põhjendus, siis leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69, et Kronoply ja Kronotex ei tõendanud, et otsus neid isiklikult puudutab. Seega jättis Üldkohus hagi selle osa, mis puudutab vaidlusaluse otsuse põhjendust, vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

- 23 Seoses Kronoply ja Kronotexi õigusega esitada hagi menetluslike tagatiste kaitsmiseks meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 71 ja 72, et asjassepuutuva isiku staatus EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses tuleneb õiguspärasest huvist, mis füüsilisel või juriidilisel isikul võib olla selle vastu, et asjaomased abimeetmed viiakse ellu või neid ei viidaks ellu. Nii on konkureerival ettevõtjal taoline huvi, kui ta suudab tõendada, et abi andmisega tema konkurentsiseisundit turul kahjustatakse või võidakse kahjustada.

- 24 Rõhutanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73 ja 74, et abi märkimisväärseid tagajärgi konkurentsile võib esineda mitte ainult turul, kus abisaaja tegutseb, vaid ka võimalikel eel- ja järelturgudel, leidis Üldkohus eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76, et „hagejad on tõendanud, et puidu hind vähemalt ajutiselt tõusis. Kuigi hagejad ei ole tõendanud, et see tõus tuleneb ZSG tehase tööle hakkamisest, ei saa välistada, et hagejate suhtes esineb vähemalt ajutiselt negatiivseid tagajärgi pärast ZSG

asutamist ja tõenäoliselt selle tõttu. Toorainete hinnatõus, mida 2003. aasta osas ei ole vaidlustatud, võib avaldada mõju lõpptoodete hinnale ning seega nõrgendada selliste ettevõtjate konkurentsivõimet, keda see tõus mõjutab võrreldes nende konkurentidega, kes ei ole samas olukorras”.

- 25 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77, et „[s]eega tuleb tõdeda, et hagejad on õiguslikult piisavalt tõendanud konkurentsiseose olemasolu ja nende turuseisundi võimalikku kahjustamist asjaomase abi andmise tõttu. Neid tuleb seega pidada asjassepuutuvateks poolteks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses”.
- 26 Seetõttu leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 78, et „[k]äesolev hagi on [...] vastuvõetav osas, milles hagejatel on õigus hagi esitada oma menetluslike õiguste kaitsmiseks. Neil tingimustel peab Üldkohus kontrollima, kas hagi põhjenduseks esitatud väidetega soovivad hagejad tegelikult kaitsta oma menetluslikke õigusi, mis tulenevad EÜ artikli 88 lõikest 2”.
- 27 Sellest tulenevalt tegi Üldkohus otsuse Kronoply ja Kronotexi esitatud kolme tühistamisväite vastuvõetavuse kohta, mis käsitlesid vastavalt ilmset hindamisviga, nende menetluslike tagatiste eiramist ning lõpuks EÜ artikli 87 lõike 1 ja lõike 3 punkti c, piirkondliku abi juhendi ja mitut valdkonda hõlmavat 1998. aasta raamprogrammi rikkumist.
- 28 Märkinud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, et Kronoply ja Kronotex väidavad oma teise väitega sõnaselgelt, et komisjon oleks pidanud algatama EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud uurimismenetluse, täpsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 81 ja 82, et kuigi ta ei saa tõlgendada väiteid, millega püütakse ainult

vaidlustada otsuse põhjendatust, väidetena, mille eesmärk on tegelikult kaitsta Kronoply ja Kronotexi menetluslikke õigusi, võib ta kontrollida, kas sisulised argumentid ei anna teavet, mis põhjendaks väidet, mille sõnaselge eesmärk on menetluslike õiguste kaitsmine.

- 29 Nende asjaolude põhjal tõdes Üldkohus, et vastupidi kolmandale väitele sisaldab esimene väide sisulisi argumente, mille eesmärk on vaidlustada komisjoni otsus jätta ametlik uurimismenetlus algatamata, võimaldades põhjendada menetluslike õiguste kaitseks esitatud teist väidet.
- 30 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtuotsuse punktis 86, et esimese väite raames esitatud argumente tuleb võtta arvesse teise väite analüüsimisel ning kolmas väide on vastuvõetamatu.
- 31 Sisu osas lükkas Üldkohus Kronoply ja Kronotexi argumentid tagasi.
- 32 Nii leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 115, et komisjon võttis vaidlusaluse otsuse vastu täielike ja usaldusväärsete andmete põhjal, ning jõudis seejärel vaidlustatud kohtuotsuse punktides 117, 128, 146 ja 152 järeldusele, et Kronoply ja Kronotex ei tõendanud, et komisjonil esinesid vaidlustatud abimeetme esialgsel uurimisel tõsised raskused, mille tõttu oli vaja algatada ametlik uurimismenetlus.
- 33 Seega jättis Üldkohus tühistamishagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

34 Komisjon palub apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles sellega tunnistatakse vastuvõetavaks Kronoply ja Kronotexi poolt vaidlusaluse otsuse peale esitatud tühistamishagi;
- jätta Kronoply ja Kronotexi poolt vaidlusaluse otsuse peale esitatud tühistamishagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja
- mõista apellatsioonimenetluse kohtukulud välja Kronoplylt ja Kronotexilt.

35 ZSG palub Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles sellega tunnistatakse vastuvõetavaks Kronoply ja Kronotexi poolt vaidlusaluse otsuse peale esitatud tühistamishagi;
- jätta Kronoply ja Kronotexi poolt vaidlusaluse otsuse peale esitatud tühistamishagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja
- mõista kohtukulud solidaarselt välja Kronoplylt ja Kronotexilt.

Apellatsioonkaebus

- ³⁶ Komisjon, keda toetab ZSG, esitab kolm väidet, millega ta vaidlustab vaidlustatud kohtuotsuse osas, milles see tunnistas Kronoply ja Kronotexi hagi vastuvõetavaks.

Esimene ja teine väide

Poolte argumendid

- ³⁷ Esiteks väidab komisjon sisuliselt, et Üldkohus leidis EÜ artikli 230 neljandas lõigus ette nähtud tingimustest erinevatel tingimustel ekslikult, et Kronoply ja Kronotexi esitatud hagi on vastuvõetav. Sellega seoses tuleb märkida, et kohtupraktika, millele Üldkohus tugines, kehtestab ELTL artiklist 108 tulenevalt vastuvõetavuse alternatiivsed tingimused.
- ³⁸ Liidu seadusandja aga kehtestas sõnaselgelt EÜ artikli 230 neljandas lõigus nende hagide vastuvõetamatuse tingimused, mis on esitatud institutsioonide aktide peale, ning ei saa asuda seisukohale, et sama seadusandja eesmärk oli neid ELTL artikliga 108 kaudselt rikkuda.
- ³⁹ ZSG lisab, et komisjoni otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavuse tingimused ei erine vastavalt sellele, milliseid tühistamisväiteid esitatakse.

- 40 Teiseks rõhutab komisjon, keda toetab ZSG, et pärast seda, kui Üldkohus oli vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 märkinud, et ta ei saa tõlgendada „hageja hagi, millega vaidlustatakse ainult abi hindamise otsuse kui sellise põhjendatus, sellisena, mille eesmärk on tegelikult EÜ artikli 88 lõikest 2 hagejale tulenevate menetluslike õiguste tagamine, kui hageja ei ole sõnaselgelt sellekohast väidet esitanud”, tegi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 82 just seda.
- 41 Nii tehes ületas Üldkohus aga esiteks oma volitusi, sest hagi on sellisena, nagu tuleneb talle esitatud kirjalikest dokumentidest, Üldkohtu suhtes siduv. Niisugune lähenemine viib teisalt selleni, et rikutakse liidu kohtu menetluses osalevate poolte menetlusliku võrdsuse põhimõtet, soosides hagejaid komisjoni kahjuks.
- 42 ZSG lisab, et nii toimides ennetas Üldkohus ekslikult hinnangut, mida komisjon peab toimikule ametliku uurimisemenetluse käigus andma, kuigi esialgse uurimise etapis kavandatud abi põhjalikult ei analüüsitudki.

Euroopa Kohtu hinnang

- 43 Esiteks, mis puudutab EÜ artikli 230 neljanda lõigu tingimuste rikkumisest tulenevat väidet, siis tuleb kohe meenutada, et määruse nr 659/1999 artikkel 4 kehtestab teatatud abimeetme esialgse uurimise etapi, mille eesmärk on võimaldada komisjonil kujundada esmane arvamus asjaomase abi kokkusobivuse kohta ühisturuga. Selle etapi lõpul tõdeb komisjon, et meede ei kujuta endast abi või et see kuulub EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalasse. Viimasel juhul ei või meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmned kahtlusi või need võivad vastupidi ilmneda.

- 44 Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi, kuivõrd see jääb EÜ artikli 87 lõike 1 reguleerimisalasse, võtab ta vastu vastuväidete esitamata jätmise otsuse määruse nr 659/1999 artikli 4 lõike 3 alusel.
- 45 Kui komisjon võtab vastu vastuväidete esitamata jätmise otsuse, siis ta mitte ainult ei tunnista meedet ühisturuga kokkusobivaks, vaid ka vaikimisi keeldub algatamast ametlikku uurimismenetlust, mis on ette nähtud EÜ artikli 88 lõikes 2 ja määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikes 1.
- 46 Kui komisjon tõdeb pärast esialgset uurimist, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, peab ta määruse nr 659/1999 artikli 4 lõike 4 alusel võtma vastu ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse, mis on ette nähtud EÜ artikli 88 lõikes 2 ja määruse artikli 6 lõikes 1. Viimati nimetatud sätte kohaselt kutsutakse sellises otsuses kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud.
- 47 Käesoleval juhul on vaidlusaluse otsuse puhul tegemist määruse nr 659/1999 artikli 4 lõikel 3 põhineva vastuväidete esitamata jätmise otsusega, mille õiguspärasus oleneb sellest, kas abi ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmneb kahtlusi. Kuna selliste kahtluste tõttu tuleb algatada ametlik uurimismenetlus, milles võivad osaleda määruse nr 659/1999 artikli 1 punktis h nimetatud huvitatud pooled, tuleb asuda seisukohale, et selline otsus puudutab otseselt ja isiklikult kõiki huvitatud pooli selle sätte tähenduses. EÜ artikli 88 lõikes 2 ning määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikes 1 sätestatud menetluslike tagatistega isikute sellised tagatised saavad olla kindlustatud vaid juhul, kui neil on võimalus vaidlustada vastuväidete esitamata jätmise otsus liidu kohtus (vt selle kohta 13. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-78/03 P: komisjon vs. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, EKL 2005, lk I-10737, punkt 35 ja seal

viidatud kohtupraktika; 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-487/06 P: British Aggregates vs. komisjon, EKL 2008, lk I-10515, punkt 28, ning 9. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-319/07 P: 3F vs. komisjon, EKL 2009, lk I-5963, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 48 Järelikult on määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti h tähenduses huvitatud poole eristaatus, mis on seotud hagi erilise esemega, piisav selleks, et individualiseerida EÜ artikli 230 neljanda lõigu kohaselt hagejat, kes vaidlustab vastuväidete esitamata jätmise otsuse.
- 49 Käesolevas asjas nähtub esiteks vaidlustatud kohtuotsusest ja eelkõige selle punktist 16, et Kronoply ja Kronotexi eesmärk oli määruse nr 659/1999 artikli 4 lõike 3 kohase vastuväidete esitamata jätmise otsuse tühistamine. Teiseks tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77 sisuliselt, et Kronoplyd ja Kronotexi tuleb pidada huvitatud poolteks määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti h tähenduses.
- 50 Teiseks väidavad komisjon ja ZSG, et Üldkohus muutis hagi eset osas, milles ta analüüsis mitte ainult teist väidet huvitatud poolte menetluslike tagatiste eiramise kohta, vaid ka argumente, mis esitati esimese väite raames, millega vaidlustati vastuväidete esitamata jätmise otsuse põhjendatus.
- 51 Sellega seoses tuleb märkida, et kui hageja, kes vaidlustab komisjoni otsuse jätta ametlik uurimismenetlus algatamata, peab määratlema hagiavalduses oma hagi eseme vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c, siis on see nõue õiguslikult piisavalt täidetud, kui hageja identifitseerib otsuse, mille tühistamist ta taotleb.

- 52 Ei ole tähtis, et hagiavaldukes märgitakse, et avalduse eesmärk on vastuväidete esitamata jätmise otsuse – väljend, mis esineb määruse nr 659/1999 artikli 4 lõikes 3 – või ametliku uurimismenetluse algatamise jätmise otsuse tühistamine, kuna komisjon teeb otsuse küsimuse kahe aspekti kohta üheainsa otsusega.
- 53 Käesoleval juhul tuleb meenutada, et Kronoply ja Kronotex paluvad esiteks tühistada komisjoni otsuse ZSG-le „Saksamaa Liitvabariigi poolt antud abi suhtes vastuväidete esitamata jätmise kohta”, esitades oma hagi põhjenduseks kolm väidet.
- 54 Sellega seoses tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80, et Kronoply ja Kronotex väidavad ainult oma teise väitega sõnaselgelt, et komisjon oleks pidanud algatama ametliku uurimismenetluse.
- 55 Mis puudutab esimest ja kolmandat väidet, siis Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 õigesti, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei saa ta tõlgendada hageja hagi, millega vaidlustatakse ainult abi hindamise otsuse kui sellise põhjendatus, sellisena, mille eesmärk on tegelikult EÜ artikli 88 lõikest 2 hagejale tulenevate menetluslike õiguste tagamine, kui hageja ei ole sõnaselgelt sellekohast väidet esitanud. Sellisel juhul oleks väite tõlgendamise tulemus tegelikult hagi eseme ümberkvalifitseerimine (vt selle kohta 29. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-176/06 P: Stadtwerke Schwäbisch Hall jt vs. komisjon, EKL 2007, lk I-170, punkt 25).
- 56 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 82 leidis Üldkohus siiski, et hagi väidete tõlgendamise volituste niisugune piiramine ei too kaasa seda, et tal takistatakse analüüsida hageja esitatud sisulisi küsimusi käsitlevaid argumente, et kontrollida, kas nendes on ka teavet, mis põhjendab väidet, mille esitas samuti hageja ja mis tõendab sõnaselgelt

tõsiseid raskusi, mis oleksid õigustanud EÜ artikli 88 lõikes 2 nimetatud menetluse algatamist.

- 57 Seetõttu leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 83, et ta võib analüüsida esimest ja kolmandat väidet, et hinnata, kas nende väidete raames esitatud argumentid võivad käia väite kohta, et eirati menetluslikke tagatise. Selles kontekstis asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 86 seisukohale, et esimese väite põhjenduseks esitatud argumente tuleb osas, milles nendega vaidlustatakse komisjoni otsus jätta ametlik uurimismenetlus algatamata, analüüsida samal ajal, kui teise väite põhjenduseks esitatud argumente.
- 58 Nii otsustades ei rikkunud Üldkohus õigusnorme.
- 59 Kui hageja palub tühistada vastuväidete esitamata jätmise otsuse, vaidlustab ta peamiselt asjaolu, et komisjoni poolt asjaomase abi suhtes tehtud otsus võeti vastu ilma, et komisjon oleks algatanud ametlikku uurimismenetlust, rikkudes sellega tema menetluslikke õigusi. Selleks et hageja tühistamisnõue oleks tulemuslik, võib ta esitada kõik väited, mis tõendavad, et teatatud meetme esialgse uurimise etapis komisjoni kasutuses oleva teabe ja asjaolude hindamise tõttu oleks pidanud abi ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmnema kahtlusi. Selliste väidete kasutamise tõttu ei saa aga muutuda hagi ese või hagi vastuvõetavuse tingimused (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus 3F vs. komisjon, punkt 35). Vastupidi, kahtluste olemasolu kokkusobivuse kohta on just täpselt see tõend, mille peab esitama, et tõendada, et komisjon oleks pidanud algatama EÜ artikli 88 lõikes 2 ja määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikes 1 ette nähtud ametliku uurimismenetluse.
- 60 Neil asjaoludel tuleb apellatsioonkaebuse esimene ja teine väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

- ⁶¹ Komisjon leiab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et ettevõtjatele, kes ei konkureeri nende poolt toodetavate toodete turul abisaajaga, võib anda EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses asjassepuutuva isiku staatuse. Nii tehes annab Üldkohus loa riigiabi käsitlevate komisjoni otsuste peale *actio popularis*'e esitamiseks. Järelikult leidis Üldkohus käesoleva juhu asjaoludel vääralt, et Kronoplyl ja Kronotexil on huvi vaidlusaluse otsuse tühistamiseks.
- ⁶² Sellega seoses väidab ZSG samuti, et Üldkohtu arutluskäigu tagajärg on nende ettevõtjate ringi ülemäärane suurendamine, kes võivad vaidlustada riigiabi valdkonnas tehtud otsuse. Isegi kui ZSG tegevuseks on vaja peamiselt tselluloosi, kasutab ta oma tootmisprotsessis ka muid materjale ning energiaallikaid. Järelikult on vaidlustatud kohtuotsuse tulemus see, et asjassepuutuva isiku seisund antakse piiramatule hulgale potentsiaalsetele hagejatele.

Euroopa Kohtu hinnang

- ⁶³ Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti h kohaselt tuleb huvitatud pooleks lugeda eelkõige mis tahes isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti selle abi saajaga konkureerivad ettevõtjad. Teisisõnu on tegemist

piiramatu hulga adressaatidega (vt selle kohta 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: *Intermills vs. komisjon*, EKL 1984, lk 3809, punkt 16).

- ⁶⁴ Järelikult see säte ei välista, et ettevõtja, kes ei ole abisaaja otsene konkurent, kuid kellel on oma tootmisprotsessis vaja sama toorainet, kvalifitseeritakse huvitatud pooleks, kui ta väidab, et abi andmine võib tema huve mõjutada.
- ⁶⁵ Selleks peab asjaomane ettevõtja õiguslikult piisavalt tõendama, et abi võib konkreetselt mõjutada tema seisundit (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus 3F *vs. komisjon*, punkt 33).
- ⁶⁶ Käeolevas asjas meenutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 71, et selleks, et füüsiline või juriidiline isik tunnistataks asjassepuutuvaks isikuks, peab ta suutma tõendada õiguspärast huvi selle vastu, et asjaomased abimeetmed viiakse ellu või neid ei viidaks ellu ning või need säilitatakse, kui need juba võeti, ning rõhutas, et kui tegemist on ettevõtjaga, võib niisugune õiguspärane huvi seisneda eelkõige selle konkurentsiseisundi kaitsmises, mis tal turul on, kui abimeetmed seda kahjustavad.
- ⁶⁷ Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74 ja 75 tõdenud, et Kronoply ja Kronotex ei ole konkurendid samadel tooteturgudel, kuid kasutavad oma tootmisprotsessis samu tooraineid, st toorpuitu, järeldas Üldkohus sellest, et hagejatel ja ZSG-l on konkurentsiseos puidu ostjatena.

- 68 Seejärel leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76, et hagejad on tõendanud, et puidu hind vähemalt ajutiselt tõusis ning asus seisukohale, et kuigi hagejad ei olnud tõendanud, et see tõus tulenes ZSG tehase tööle hakkamisest, ei saa välistada, et hagejate suhtes esines negatiivseid tagajärgi tõenäoliselt ZSG asutamise tõttu.
- 69 Selle põhjal järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77, et Kronoply ja Kronotex „on õiguslikult piisavalt tõendanud konkurentsiseose olemasolu ja nende turuseisundi võimalikku kahjustamist vaidlustatud abi andmise tõttu”.
- 70 Neil tingimustel ei saa Üldkohtule ette heita õigusnormi rikkumist, kui ta sisuliselt asus seisukohale, et ettevõtjad, kellel ei ole nende poolt toodetavate toodete turul abisaajaga konkurentsiseost, võivad olla hõlmatud määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti h tähenduses mõistega „huvitatud pool”.
- 71 Nendest kaalutlustest tuleneb, et Üldkohus leidis õigesti, et Kronoplyl ja Kronotexil on selle sätte tähenduses huvitatud poole seisund.
- 72 Seetõttu tuleb apellatsioonkaebuse kolmas väide tagasi lükata.
- 73 Eespool esitatud põhjendustest lähtudes tuleb apellatsioonkaebus tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- ⁷⁴ Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 69 lõike 3 alusel võib Euroopa Kohus määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega.
- ⁷⁵ Käesolevas asjas kaotas kohtuvaidluse komisjon, keda toetab ZSG. Kuna hagejad esimeses astmes apellatsioonimenetluses ei osalenud ning kohtukulude hüvitamist ei nõudnud, siis tuleb asuda seisukohale, et komisjon ja ZSG kannavad ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Jätta Euroopa Komisjoni ja Zellstoff Stendal GmbH kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad